

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja

Druk nr 1345

Warszawa, 3 lutego 2003 r.

**Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy

- o zmianie ustawy o opłatach w sprawach karnych.

Do reprezentowania wnioskodawców upoważniamy pana posła Piotra Krzywickiego.

(-)Adam Bielan, (-)Ludwik Dorn, (-)Jacek Falfus, (-) Szymon Giżyński, (-)Przemysław Gosiewski, (-)Wojciech Jasiński, (-)Krzysztof Jurgiel, (-)Elżbieta Kruk, (-)Marek Kuchciński, (-) Marcin Libicki, (-)Kazimierz Marcinkiewicz, (-)Barbara Marianowska, (-)Tomasz Markowski, (-) Marek Muszyński, (-)Maria Nowak, (-)Jerzy Polaczek, (-)Paweł Poncyliusz, (-)Małgorzata Stryjska, (-)Marek Suski, (-)Wojciech Szarama, (-)Kazimierz Michał Ujazdowski, (-)Wiesław Walendziak, (-)Artur Zawisza, (-)Zbigniew Ziobro.

**Ustawa
z dnia.....**

o zmianie ustawy o opłatach w sprawach karnych

Art. 1

W ustawie z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. z 1983 r. nr 49, poz. 223 z późniejszymi zmianami) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

Skazany w pierwszej instancji obowiązany jest uiścić opłatę w razie skazania na karę pozbawienia wolności :

- do 3 miesięcy – w wysokości 25% minimalnego wynagrodzenia
- do 6 miesięcy – w wysokości 50% minimalnego wynagrodzenia
- do 1 roku – w wysokości jednomiesięcznego minimalnego wynagrodzenia
- do 2 lat – w wysokości 150% minimalnego wynagrodzenia
- do 5 lat – w wysokości dwukrotności minimalnego wynagrodzenia
- do 15 lat – w wysokości trzykrotności minimalnego wynagrodzenia
- 25 lat lub karę dożywotniego pozbawienia wolności - w wysokości pięciokrotności minimalnego wynagrodzenia

2) art. 3 otrzymuje brzmienie:

1. Skazany w pierwszej instancji na karę grzywny obowiązany jest uiścić opłatę w wysokości 20% nie mniej jednak niż 50 zł. a w razie orzeczenia grzywny obok kary pozbawienia wolności - w wysokości 40% od kwoty wymierzonej grzywny.
2. W razie orzeczenia grzywny na podstawie art. 75 §1 Kodeksu karnego skazany w pierwszej instancji obowiązany jest uiścić opłatę w wysokości 20% wymierzonej mu grzywny, nie mniej jednak niż 50 zł.

3) w art. 5 wyrazy „15 zł” zastępuje się wyrazami „25% minimalnego wynagrodzenia”.

4) art. 7 otrzymuje brzmienie”

W razie warunkowego umorzenia postępowania oskarżony obowiązany jest uiścić opłatę w wysokości od 50% do 100% minimalnego wynagrodzenia.

5) art. 11 otrzymuje brzmienie:

Jeżeli apelacja oskarżonego nie jest zwrócona przeciwko rozstrzygnięciu o winie albo o karze zasadniczej, w razie jej nieuwzględnienia, sąd wymierza za postępowanie odwoławcze opłatę w wysokości 25% minimalnego wynagrodzenia.

6) art. 13 otrzymuje brzmienie:

1. W sprawach z oskarżenia publicznego, w których wyłącznym oskarżycielem stał się oskarżyciel posiłkowy, oraz w sprawach z oskarżenia prywatnego, w razie uniewinnienia oskarżonego sąd wymierza oskarżycielowi posiłkowemu albo prywatnemu opłatę w wysokości od 10% do 20% minimalnego wynagrodzenia, jednakże jeżeli oskarżony nie został uniewinniony od wszystkich zarzucanych czynów - sąd może, biorąc pod uwagę ilość i rodzaj zarzutów, od których oskarżony został uniewinniony, wymierzyć opłatę niższą albo odstąpić od jej wymierzenia. Opłaty nie wymierza się, jeżeli uniewinnienie nastąpiło z przyczyn wymienionych w art. 25 § 1 Kodeksu karnego.
2. W razie nieuwzględnienia środka odwoławczego wniesionego przez oskarżyciela posiłkowego albo prywatnego sąd wymierza za postępowanie odwoławcze opłatę w wysokości od 25% do 50% minimalnego wynagrodzenia.

7) dodaje się art. 14 a w brzmieniu:

Użyty w ustawie termin „minimalne wynagrodzenie” oznacza kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w grudniu roku poprzedniego, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów.

8) art. 15 otrzymuje brzmienie:

1. W sprawach karnych uiszcza się opłatę w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia od następujących wniosków i próśb:
 - 1) od wniosku o odroczenie wykonania kary pozbawienia wolności albo kary ograniczenia wolności,
 - 2) od wniosku o udzielenie przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności albo kary aresztu
 - 3) od wniosku o warunkowe przedterminowe zwolnienie,
 - 4) od wniosku o zwolnienie z odbywania reszty kary ograniczenia wolności albo kary dodatkowej
 - 5) od wniosku o warunkowe zawieszenie wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności
 - 6) od wniosku o zatarcie skazania
 - 7) od ponownej próśby o ułaskawienie
2. Od ponownego wniosku o odroczenie ściągnięcia grzywny lub o rozłożenie grzywny na raty uiszcza się opłatę w wysokości 2% od kwoty grzywny objętej wnioskiem, nie mniej jednak niż 25 zł.
3. Od wniosku o wznowienie postępowania uiszcza się opłatę w wysokości 25% minimalnego wynagrodzenia.
4. Opłaty wymienione w ust. 1 - 3 uiszcza się wraz ze złożeniem wniosku lub próśby. Do wniosku lub próśby dołącza się dowód wpłacenia opłaty do kasy sądowej. W razie wznowienia postępowania opłata od wniosku w tym przedmiocie ulega zwrotowi.
5. Organ wykonujący orzeczenie, instytucja państwowa lub społeczna, kolektyw pracowniczy, dowódca jednostki wojskowej lub kolektyw żołnierski, uprawnione do złożenia wniosku lub próśby, nie mają obowiązku uiszczania opłat wymienionych w ust. 1-3.

9) art. 16 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

1. Wysokość przypadającej opłaty określa w orzeczeniu kończącym postępowanie sąd.

2. Jeżeli w orzeczeniu, o którym mowa w ust. 1, opłaty nie określono albo błędnie ustalono jej wysokość, orzeczenie w tym przedmiocie wydaje sąd odwoławczy lub sąd pierwszej instancji.

10) art. 21 otrzymuje brzmienie:

Przepisy ustawy stosuje się również w postępowaniu:

- 1) karnym skarbowym, jeżeli orzeczenie zostało wydane przez sąd lub prokuratora, przy czym przepisy ustawy dotyczące opłat od kary grzywny stosuje się odpowiednio także do kary pieniężnej,
- 2) sądowym - w sprawach o wykroczenia, przy czym opłata wymierzona w razie skazania na karę aresztu albo karę ograniczenia wolności wynosi 5% minimalnego wynagrodzenia,
- 3) w stosunku do żołnierzy, z wyłączeniem żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową albo pełniących służbę wojskową w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego, przy czym opłata w razie skazania na karę aresztu wojskowego albo karę ograniczenia wolności nie może być niższa niż 10% minimalnego wynagrodzenia.

9) art. 23 skreśla się.

Art. 2

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Zagadnienia dotyczące opłat w postępowaniu karnym są obecnie regulowane przez przepisy ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. z 1983 r. Nr 49 poz. 223 z późn zm.).

Celem proponowanych zmian jest urealnienie poziomu opłat w sprawach karnych. Ostatnia zmiana w tym zakresie miała bowiem miejsce w 1996 roku z mocą obowiązującą od 1 stycznia 1997 r. Obecnie ustawa zawiera delegację do zmiany wysokości opłat przez radę Ministrów. Tak więc od ponad sześciu lat opłaty w sprawach karnych nie zmieniły się a już wtedy były określone na dość niskim poziomie.

Funkcjonujące obecnie opłaty rzędu piętnastu, trzydziestu czy też czterdziestu złotych z całą pewnością nie korespondują z poziomem kosztów postępowania, takich jak choćby wynagrodzenia sędziów, koszty konwoju osadzonych, koszty kancelaryjne itp. W efekcie koszty postępowania karnego w całości ponosi Skarb Państwa. Nie bez znaczenia jest to, że opłaty zbyt niskie w wielu przypadkach naruszają powagę wymiaru sprawiedliwości.

Proponując podwyższenie opłat wzięto pod uwagę, że poza opłatami wymienionymi w art. 15 ustawy, są to kwoty płatne dopiero w wyniku zaistnienia pewnych zdarzeń procesowych, jak na przykład skazanie, nieuwzględnienie środka odwoławczego itp. Wysokość opłaty w żaden sposób nie wpływa więc na zakres uprawnień procesowych osoby zobowiązanej do zapłaty.

W przypadku opłat zasądzanych w razie nieuwzględnienia środków odwoławczych, (art. 11 i 13 ust 2.), możliwość poniesienia kosztów może wpływać na decyzję konkretnej osoby co do wniesienia środka odwoławczego. Jednakże należy pamiętać, że decyzja taka jest

podejmowana już po zakończeniu postępowania w pierwszej instancji, a więc wtedy gdy znane są okoliczności faktyczne i prawne oraz motywy, którymi kierował się Sąd wydając orzeczenie. Argument ten przemawia za tym aby opłaty, o których mowa w art. 11 i 13 ust.2. uległy jednak zwiększeniu w stosunku do obecnie określonych przez ustawę. Nieco inaczej kształtuje się pozycja oskarżyciela posiłkowego lub prywatnego w pierwszej instancji, o czym mówi art. 13 ust.1. Wówczas w przypadku uniewinnienia oskarżonego opłata powinna być na niskim poziomie, tak aby ewentualny obowiązek jej uiszczenia nie odstraszał od wniesienia oskarżenia.

Odrębną grupę stanowią opłaty określone w art. 15 ustawy, które są uiszczane przed złożeniem wniosku lub prośby. Zbyt wysoki poziom tych opłat mógłby *de facto* ograniczać możliwości skazanych wnoszenia wniosków np. o warunkowe przedterminowe zwolnienie czy prośby o ułaskawienie. Dlatego też pomimo zmiany sposobu obliczania opłaty te są podwyższane lecz nie w takim stopniu jak pozostałe.

Określenie wysokości opłat według kryterium minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pozwoli na weryfikację stawek bez konieczności zmiany ustawy. Pozwoli to również na skreślenie artykułu 23. Artykuł ten, w swym obecnym brzmieniu zawiera delegację dla Rady Ministrów do dokonywania daleko idących zmian w ustawie; Rada Ministrów może nie tylko wprowadzać inne opłaty w sprawach karnych ale również zmieniać wysokość opłat ustalonych w ustawie. Tego typu rozwiązania powinny być eliminowane z systemu prawa. Jeżeli ustawodawca decyduje, że dana materia jest regulowana przepisami rangi ustawowej, nie może jednocześnie delegować na władzę ustawodawczą prawa do dokonywania dowolnych zmian w przepisach ustawowych.

Poza powyższymi propozycjami projekt zawiera zmiany konieczne ze względu na to, że uległy zmianie przepisy kodeksu karnego oraz kodeksu postępowania karnego. Jak do tej pory rząd nie złożył propozycji dostosowania zapisów ustawy do nowych uregulowań.

Podwyższenie opłat w sprawach karnych spowoduje wzrost wpływów do budżetu. Co prawda środki te nie zasilają bezpośrednio budżetu Ministerstwa Sprawiedliwości, lecz można liczyć na to, że wzrost wpływów z tego tytułu zostanie uwzględniony przy tworzeniu budżetu wymiaru sprawiedliwości. Należy podkreślić, że wzrost opłat w sprawach karnych doprowadzi jedynie do tego, że większa część kosztów będzie ponoszona przez popełniających przestępstwo, a nie przez Skarb Państwa.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Warszawa, 13 lutego 2003 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia o zgodności przedstawionego poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o opłatach w sprawach karnych z prawem Unii Europejskiej

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. - Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity M.P. z 2002 r. Nr 23, poz. 398) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Przedstawiony poselski projekt ustawy przewiduje wprowadzenie do ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity Dz.U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 ze zmianami) szeregu zmian, które w myśl dołączonego do projektu uzasadnienia mają na celu urealnienie poziomu opłat w sprawach karnych. Określenie wysokości opłat w projektowanej ustawie następuje według kryterium minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę.

Jednocześnie proponuje się skreślenie art. 23 obecnie obowiązującej ustawy, zgodnie z którym Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia wprowadzać inne opłaty w sprawach karnych oraz zmieniać wysokość opłat ustalonych w ustawie.

2. Stan prawa wspólnotowego materii objętej projektem ustawy

Kwestie stanowiące przedmiot projektowanej nowelizacji ustawy nie są regulowane prawem wspólnotowym.

3. Układ Europejski

Żadne z postanowień Układu Europejskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską, z jednej strony, a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi, z drugiej strony, nie dotyczy materii projektu.

4. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa wspólnotowego i postanowień Układu Europejskiego

Prawo wspólnotowe i Układ Europejski nie regulują zagadnienia, o którym mowa w projekcie.

5. Konkluzje

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy o opłatach w sprawach karnych nie jest objęty zakresem prawa wspólnotowego i obowiązkiem dostosowawczym wynikającym z Układu Europejskiego.

Sporządził: Zespół Prawa Europejskiego

Akceptował: Dyrektor Biura Studiów i Ekspertyz

Wiesław Staśkiewicz

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku **25** lutego 2003 r.

Cena **0,48** zł + 22% VAT

Deskrytory Bazy REX: Unia Europejska, opłaty w sprawach karnych